

Een artikel naar aanleiding van de tussenrapportage Regio Deal Midden- en West-Brabant | juli 2023
Door Marijn van Asseldonck, Jonna Kroeze & Mirjam Smulders

4 leerpunten bij het monitoren van de **Impact op Brede Welvaart**

Om de kracht van de verschillende regio's in Nederland te versterken, heeft de rijksoverheid de afgelopen jaren de zogenoemde Regio Deals in het leven geroepen. In een Regio Deal werken het Rijk en de regio samen om belangrijke opgaven in Nederland aan te pakken en de Brede Welvaart te vergroten¹. De centrale, in 2018 geformuleerde ambitie van deze Deals is het versterken van de regio's door meer werkgelegenheid en betere scholing en opleidingsmogelijkheden voor inwoners te realiseren. Hierbij is het van belang om aan te sluiten bij het karakter van de regio's zelf.

Inmiddels is de ambitie van de Regio Deals verder inhoudelijk ingevuld en richten de deals zich in bredere zin op het versterken van de Brede Welvaart in de regio. Dat gebeurt op verschillende manieren en met gepaste interventies, op zowel sociaal, economisch als ecologisch gebied. Veel regio's zijn hiermee aan de slag gegaan, en inmiddels zijn er vanuit de Regio Deals allerhande projecten gerealiseerd. Vooralsnog wordt de financiële en inhoudelijke verantwoording van die projecten daarbij

1. <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2022/07/01/nieuwe-ronde-regio-deals-gaat-van-start>

gezocht in de beloofde doelen en opbrengsten en wordt er nog niet gekeken naar de impact van de projecten op de Brede Welvaart in de regio; verantwoording afleggen en meten langs de Brede Welvaart-meetlat is vooralsnog redelijk onbekend terrein.

Brede Welvaart: relatief nieuw begrip

Sowieso is Brede Welvaart voor velen nog een relatief nieuw begrip. Hoewel verschillende partijen – waaronder Het PON & Telos, het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) – werken aan de definitie en monitoring van regionale Brede Welvaart, is er tot nu toe nog weinig ervaring opgedaan met het monitoren van de impact van projecten gericht op het verbeteren van de Brede Welvaart in de regio. Ook worden de Regio Deal-projecten zoals gezegd nog nauwelijks gemonitord in termen van de beoogde toegenomen Brede Welvaart in de regio.

Inmiddels heeft Het PON & Telos, in opdracht van de Regio Deal ‘Makes and Moves’ (zie kader), de eerste stappen gezet in het monitoren van de verschillende Regio Deal-projecten. In dit artikel delen we aan de hand van onze ervaringen de eerste geleerde lessen rondom het monitoren van Brede Welvaart².

2. <https://regiodealmidwestbrabant.nl/>

Knelpunten monitoren van impact op Brede Welvaart

Om de impact van activiteiten en beleid te kunnen monitoren, is het belangrijk om eerst te kijken naar beschikbare en vergelijkbare data.

Niet alle data beschikbaar voor elke regio

Als het gaat om Brede Welvaart heeft het CBS data bijeengebracht voor elke regio³. Deze CBS-monitor biedt de mogelijkheid om regio's in heel Nederland met elkaar te vergelijken, maar helaas zijn niet alle data voor iedere regio beschikbaar – waardoor de indicatoren nog behoorlijk algemeen blijven. Er zijn echter meer data beschikbaar die vergeleken kunnen worden. Daarom kiezen we ervoor om de CBS-monitor met een aantal indicatoren uit te breiden.

Data niet altijd te vergelijken

Daarnaast beschikken regio's en gemeenten ook zelf over veel data die helpen om scherper in beeld te krijgen wat er regionaal speelt. Knelpunt hierbij is echter, dat deze data vaak niet te vergelijken zijn met data uit andere regio's of met het gemiddelde in Nederland – wat wel wenselijk is.

Veel data niet verzameld

Als het gaat om de impact op Brede Welvaart in een regio en van de Regio Deal, dan blijkt ook dat veel data überhaupt niet verzameld worden. Dit lijkt voornamelijk te komen doordat er geen concrete doelen geformuleerd zijn rondom de impact op Brede Welvaart. Het gaat dan om zowel vragen naar aantallen (bijvoorbeeld het aantal nieuw gecreëerde banen) als om het vragen naar verbanden of meningen (zoals wat een netwerksessie oplevert voor een ondernemer).

3. <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart>

Over Regio Deal Midden en West Brabant

Samen versnellen, slimmer en duurzamer maken: dat is het motto van de Regio Deal Midden- en West-Brabant ‘Makes and Moves’. Het regionale bedrijfsleven, onderwijsinstellingen, de provincie Noord-Brabant en lokale overheden zetten zich met deze Regio Deal in om het economische ecosysteem in Midden- en West-Brabant te versterken tot een duurzame en toekomstbestendige economie. Het MKB speelt daarin een belangrijke rol. De centrale doelstelling van de Regio Deal ‘Makes and Moves’ is om met name het regionale MKB in de maakindustrie, onderhouds- en logistieke sector te helpen om slimmer te werken, te verduurzamen en circulair te werken. Het creëren van een inclusieve arbeidsmarkt waaraan zoveel mogelijk mensen kunnen deelnemen, wordt daarbij gezien als een belangrijke randvoorwaarde om dit mogelijk te maken. De arbeidsmarkt krijgt dan ook bijzondere aandacht.

Probleemstelling

Deze knelpunten leiden tot blinde vlekken in de monitoring van de impact van de Regio Deal op Brede Welvaart in de regio. Het PON & Telos heeft in de afgelopen maanden tóch een poging gedaan om de eerste stappen te zetten naar de monitoring van deze impact. Dat hebben we gedaan door, samen met de Regio Deal Midden- en West-Brabant, te starten met een nulmeting.

Centrale vragen hierbij zijn:

- Wat werkt als je de impact op Brede Welvaart wil monitoren op basis van kwantitatieve gegevens over de regio?
- Welke kwalitatieve vragen horen in zo'n monitor?
- Welke belemmeringen en blinde vlekken constateren we in de praktijk?

Doel van dit onderzoek is om te leren hoe we de monitoring van impact op Brede Welvaart kunnen versterken. Aan de hand van de casus Regio Deal Midden- en West-Brabant (MWB) laten we onze lessen zien.

Aanpak

De vraag om monitoring van de impact op Brede Welvaart van de Regio Deal projecten in Midden- en West-Brabant, komt voort uit de strategische wens van de stuurgroep van de Regio Deal om de opbrengst van ongeveer vier jaar inzet goed over het voetlicht te brengen bij het Rijk en vooral ook bij de gemeenten en de regio's. Daarnaast is het voor de voortgang van de zeventien projecten binnen deze Regio Deal steeds belangrijker om het verhaal over hun impact te versterken.

We trekken als onderzoekers gezamenlijk met de stuurgroep en projectleiders op, om van elkaar te leren hoe de impact op Brede Welvaart van de Regio Deal-projecten best in beeld kan worden gebracht.

Om tot een brede vorm van monitoring te komen hebben we gekozen voor de volgende ingrediënten:

- regioprofielen Midden-Brabant en West-Brabant
- een Theory of Change (ToC) voor de gehele Regio Deal
- een Brede Welvaartscan voor alle zeventien projecten

Voordat we ingaan op onze bevindingen, staan we eerst stil bij het concept Brede Welvaart. Daarna beschrijven we de lessen uit de van de Regioprofielen en de meer kwalitatieve analyses uit de Brede Welvaartscans.

Wat is Brede Welvaart?

Brede Welvaart probeert een breder en integraler perspectief te bieden op duurzame ontwikkeling en is daarmee zowel een bril (kijkend naar een foto) als een kompas (kijkend naar de ontwikkeling) voor het maken van (regionale) keuzes. Deze bril biedt niet alleen zicht op het economische perspectief, maar ook op het sociale en ecologische perspectief. Op deze manier wordt de ontwikkeling van welvaart zichtbaar – op alle thema's die we van waarde vinden. Het CBS deelt het concept op in acht verschillende thema's: welzijn, materiële welvaart, gezondheid, arbeid en vrije tijd, wonen, samenleving, veiligheid, en milieu. Aan de hand van deze thema's zijn wij naar de regio's en de Regio Deal-projecten gaan kijken.

Voor de Regio Deal MWB hebben we de data over Brede Welvaart ingedeeld in de door het CBS gehanteerde thema's. Bij de Brede Welvaartscans zijn verschillende subthema's aan bod gekomen⁴.

Wat biedt de kwantitatieve vergelijking regio's?

Om uiteindelijk de impact van de projecten op de Brede Welvaart in de regio te kunnen onderbouwen, en om te kunnen onderzoeken hoe de verschillende projecten aansluiten bij de resterende uitdagingen in de regio, is het noodzakelijk om eerst een goed beeld te krijgen van de huidige Brede Welvaart in de regio's; een 'thermometer' in de regio, om te kunnen ophalen op welke thema's het goed gaat en op welke wellicht wat minder goed.

Dit kan worden gedaan via een zogenoemd 'regioprofiel'. Zo'n regioprofiel geeft, op het schaalniveau van de regio, een beeld van de stand van zaken op de verschillende thema's van Brede Welvaart en biedt daarmee een karakterschets van de regio.

⁴ Inmiddels is het perspectief op Brede Welvaart voor het PON & Telos verder uitgewerkt. 'Brede Welvaart gaat wat ons betreft over de kwaliteit van leven van mensen. Die kwaliteit van leven wordt beïnvloed en/of ondersteund door de kwaliteit van de sociale en fysieke leefomgeving. Het welzijn van de mens in zijn of haar natuurlijke omgeving staat voor ons centraal. In 'de' regio komen kwaliteit van leven en kwaliteit van de leefomgeving samen. Het vormt de dagelijkse maat van ons bestaan'. [Klik hier voor meer informatie.](#)

Regioprofiel: verschillende indicatoren

Een regioprofiel brengt veel data bij elkaar. Om te beginnen bevat het regioprofiel een aantal indicatoren zoals het CBS die heeft gedefinieerd in de Regionale Monitor Brede Welvaart. Hier hebben we indicatoren uit onze eigen Nationale Monitor Duurzame Gemeenten aan toegevoegd.

Om niet alleen de verschillen tussen de regio's inzichtelijk te kunnen maken, maar ook de verschillen binnen de regio's, ontsluiten we de data op gemeentenniveau. Om duiding aan het cijfermateriaal te geven, kunnen gemiddelden van regio's zowel onderling worden vergeleken als met het landelijke gemiddelde. Dat betekent dat we kijken naar hoe de gemeenten binnen de regio's verschillen ten opzichte van de landelijke gemiddelden. De gemeenten worden daartoe langs de acht thema's van Brede Welvaart gelegd, naar indeling van het CBS⁵.

Goed vertrekpunt

Een regioprofiel langs de meetlat van Brede Welvaart geeft op die manier input over wat er zoal in een regio speelt. Het biedt inzicht op welke vlakken het goed of nog wat minder goed gaat, en kan daarmee als vertrekpunt dienen voor waar de impact in de regio moet landen. Tegelijkertijd biedt de scan daarmee de nodige ondersteuning voor het stellen van de juiste vragen in bijvoorbeeld de Brede Welvaartscaans.

Haken en ogen

Aan een kwantitatieve methode om de regio in beeld te brengen zitten echter ook wat haken en ogen. Zo is de beschikbaarheid van data vaak een beperkende factor; niet alles kan worden gemeten, en niet alles wordt gemeten. Daarom proberen we bij Het PON & Telos in de profielen, naast indicatoren uit geregistreerde data, ook indicatoren mee te nemen die voortkomen uit vragenlijstonderzoek en die de beleving van inwoners trachten weer te geven. Subjectief welzijn is namelijk één van de kernbegrippen in Brede Welvaart, maar – mede door beperkingen in onder meer tijd en capaciteit – wordt er maar een beperkt aantal enquêtes uitgevoerd die het subjectief welzijn op verschillende onderdelen van inwoners in kaart kunnen brengen⁶. Daardoor blijft het onmogelijk om gebieden in hun totaliteit kwantitatief te vatten.

5. <https://www.cbs.nl/nl-nl/dossier/brede-welvaart/monitor-brede-welvaart-sustainable-development-goals-2022/brede-welvaart/hier-en-nu>

6. De GGD voert enkele gezondheidsenquêtes uit. Sociaal Planbureau Groningen onderzoekt hoe de brede welvaartsthema's gerelateerd zijn aan het welzijn van haar inwoners en ook Het PON & Telos voert onderzoek uit naar de 'ervaren brede welvaart' van Brabanders. 2023

Impact laten zien met een Theory of Change (ToC)

Om scherp te krijgen hoe verschillende projecten bijdragen aan de Brede Welvaart in de regio, kan een zogenoemde Theory of Change (ToC) worden opgesteld. In een ToC geven we schematisch de samenhang weer tussen ambities en activiteiten van een Regio Deal (of beleidsprogramma) en de projecten daarbinnen. De basis van de ToC bestaat uit het helder krijgen van visies, doelen, verwachte verbanden, de daadwerkelijke activiteiten, en de (verwachte of beoogde) effecten op de korte en lange termijn. Vaak benoemen we daarbij ook de beoogde doelgroep(en) en de stakeholders. De ToC laat zien op welke dimensies en aspecten van Brede Welvaart wordt ingezet en voor welke aspecten juist weinig of geen aandacht is.

Bredere blik

Het opstellen van een ToC brengt vaak meteen aan het licht dat, wanneer er in het begin van een deal of een beleidsprogramma scherpe keuzes zijn gemaakt met betrekking tot de ambitie van die deal of dat programma, er mogelijk een bredere blik verloren gaat. Zo zal Brede Welvaart sneller uit het oog worden verloren binnen een Regio Deal die zich met name richt op het creëren van meer werkgelegenheid en opleidingsmogelijkheden, en waarbij Brede Welvaart geen deel uitmaakt van de ambitie en de scope. En hoewel de thematiek uiteindelijk een bredere impact kan hebben dan het creëren van werkgelegenheid en opleidingsmogelijkheden, is die impact (vaak) alleen op een indirecte manier gerealiseerd.

Hiaten inzichtelijk maken

Een ToC kan daarnaast laten zien of er aan bepaalde gestelde doelen wel of geen activiteiten verbonden zijn. Een activiteit zonder doelen verdwijnt (vaak) ook wat uit het zicht. Dat kan ertoe leiden dat een eerder gestelde ambitie niet wordt gerealiseerd. Ook wordt het doel dan vaak niet verder in kaart gebracht. Hiermee ontstaat, onbewust, een blinde vlek voor de impact die de deal of programma kan hebben. Het opstellen en raadplegen van een ToC is daarmee een krachtig instrument om mogelijke hiaten tussen doelen en activiteiten inzichtelijk te maken.

Bijsturen

De kracht van het op deze manier in kaart brengen van de samenhang tussen ambities en activiteiten, is niet alleen dat kan worden nagegaan of de initiële aannames ook daadwerkelijk kloppen. Er wordt ook inzichtelijk gemaakt of de relatie tussen de uitkomst

en interventie in de praktijk ook zo blijkt te werken, en of bepaalde activiteiten ook daadwerkelijk passen bij de gestelde doelen. Door het al doende (lerend) te evalueren, kan er uiteindelijk waar mogelijk nog worden bijgestuurd.

Welk impact kunnen de Regio Deal-projecten maken?

Om de impact van de projecten binnen de Regio Deal op een kwalitatieve manier inzichtelijk te maken, hebben we gebruikgemaakt van de Brede Welvaartscaan. Een Brede Welvaartscaan is een online kwalitatief meetsysteem, gebaseerd op de dimensies van Brede Welvaart, dat de mogelijkheid biedt om op een gestandaardiseerde manier te beoordelen of projecten bijdragen aan de gewenste brede-welvaartsontwikkeling (zoals vastgelegd in de ToC).

Gesprekstoel

Dit kwalitatieve instrument kan op verschillende manieren ingezet worden en is hier gebruikt als gesprekstoel. Alle thema's komen aan bod en ieder thema krijgt een impactscore tussen de -5 en +5. In de Brede Welvaartscaans gaat het voornamelijk om de perceptie van de projectleiders op de impact van de projecten. Hiermee is het voor de meesten een eerste, uitgebreide kennismaking met het begrip Brede Welvaart. Een goede toelichting op het concept vooraf is daarom noodzakelijk.

Inrichting van de scan

De inzichten uit de regioprofielen en de ToC ondersteunen de inrichting van de scan. Signalen uit het profiel over mogelijk belangrijke thematiek in de regio, werden in de scans wat nadrukkelijker naar voren gehaald. We kijken in de scans wat af van de indeling zoals gebruikt in de profielen. Een aantal Brede Welvaartsthema's zijn opgesplitst om zo alle aspecten goed af te kunnen gaan in de gesprekken. Zo is het thema 'arbeid en vrije tijd' in de scans opgesplitst in de thema's 'arbeid' en 'toegang tot werk'. Op deze manier was er aandacht voor zowel het functioneren van de arbeidsmarkt en de benutting van het arbeidspotentieel in de regio, als voor de fysieke bereikbaarheid van werkplekken, de tevredenheid met de huidige baan en de mogelijkheden om ander werk te vinden. Ook milieu is opgesplitst naar 'natuur', 'lucht', 'water' en 'hinder'; vier aspecten die nauw met elkaar samen hangen, maar waar op verschillende manieren impact op kan worden gemaakt en die daarom ook apart besproken zijn.

Eerste kennismaking

Tijdens de gesprekken waarin de scans zijn afgenomen, fungeren de regioprofielen en ToC als ondersteuning. Een gedegen beeld van de Brede Welvaart in de regio en de doelen en ambities uit de deal, stellen ons in staat om goede vragen te stellen. In de gesprekken blijkt de eerste kennismaking met Brede Welvaart voor sommige gesprekspartners wat ongemakkelijk. Projecten zijn meestal niet integraal opgezet en veelal 'verkokerd' rondom bepaalde thematiek. Vragen naar impact of uitkomsten op thema's – anders dan waar men zich initieel op richt – ervaren gesprekspartners soms als verrassend of onterecht, maar blijken later juist ook als 'eye-opener' te fungeren. We kregen vaak terug dat 'er nog niet zo over was nagedacht' of dat er nog niet 'met die blik naar was gekeken'. Voor ons een bevestiging dat de mate van integraliteit, die passend is bij Brede Welvaart, nog niet vanzelfsprekend is. Opvallend is daarnaast dat gesprekspartners doorgaans wel zicht hebben op de positieve impact, maar dat de negatieve impact vaak niet goed in beeld is.

Blinde vlekken

De gesprekken met behulp van de Brede Welvaartscaan kunnen laten zien dat de uiteindelijke realisatie van de gestelde doelen uitblijft. Dat kan te maken met de relatie tussen de doelen en activiteiten die aan het begin zijn opgesteld; als die bijvoorbeeld niet concreet genoeg zijn, blijft de vertaling naar de uitvoering uit.

De Brede Welvaartscaans bieden uiteindelijk inzicht in wat er met de opgestelde visie gebeurt, en hoe de doelen en ambities in de praktijk worden gebracht. Ze laten zien aan welke thema's van Brede Welvaart wordt gewerkt én hoe. Ook biedt de tool de gelegenheid om ook de indirecte (positieve en negatieve) impact in beeld te brengen. Daarmee geven de scans potentieel inzicht in blinde vlekken die bij het maken van keuzes ontstaan. Deze 'eye-openers' maken deze kwalitatieve vertaling juist zo belangrijk.

Leerpunten voor het monitoren van Brede Welvaart

In dit artikel hebben we de verschillende ingrediënten van monitoring van Brede Welvaart die wij hebben toegepast onder de loep genomen. We hebben toegelicht hoe een regioprofiel kan fungeren als ondersteunend instrument. Ook zijn we ingegaan op hoe een gedefinieerd afwegingskader kan leiden tot belangrijke sturingsinformatie. Vervolgens lieten we zien hoe een ToC kan helpen om scherp te krijgen hoe de samenhang tussen ambities en activiteiten van een Regio Deal, beleid of (overheids)programma is georganiseerd. Ten slotte zijn we ingegaan op hoe Brede Welvaartscaans een waardevol beeld geven van de inspanningen die uiteindelijk worden geleverd en hoe die mogelijk bijdragen aan het versterken van de Brede Welvaart in de regio.

Tegelijkertijd zien we dat die integrale blik van Brede Welvaart nog geen vanzelfsprekendheid is; veel gesprekspartners zijn voor het eerst met zo'n blik geconfronteerd. Projecten zijn meestal niet integraal opgezet en 'verkokerd' rondom bepaalde thematiek. Dit bevestigt dat de mate van integraliteit, die passend is bij Brede Welvaart, nog niet vanzelfsprekend is.

Wat kunnen we leren uit die ervaringen? We komen tot vier leerpunten voor het monitoren van de impact op Brede Welvaart.

1. Verhalende impact

Uit de gesprekken met de verschillende projectleiders en onze deskresearch, blijkt dat wanneer er bepaalde doelen worden gesteld en die een kwantitatieve duiding krijgen – zoals het behalen van een bepaalde hoeveelheid CO2-reductie, of het bereiken van een gedefinieerd aantal studenten – het onduidelijk blijft wat de uiteindelijke impact is. Het blijft namelijk onduidelijk wat dat 'bereiken' betekent, en wat er ná het bereiken van het doel gebeurt. Zijn de studenten bijvoorbeeld betrokken geraakt bij projecten en werken (werkten) ze mee aan de realisatie, of waren ze onderdeel van (kortdurende of eenmalige) bijeenkomsten? Is het duidelijk wat er na het bereiken van deze groepen gebeurt? De impact wordt met het noemen van louter cijfers vrij 'platgeslagen', terwijl er waarschijnlijk veel informatie schuilgaat áchter die cijfers. Het loont daarom om voor de gemaakte impact uiteindelijk wat verder te kijken dan de initiële cijfers, en te vragen naar hoe blijvend die impact is. Door die informatie mee te nemen ontstaat een rijker inzicht in de impact van de verschillende projecten en ontstaat er een meerdimensionaal beeld van waar er impact op wordt gemaakt.

2. Stevige band tussen uitvoering en strategie

Door systematisch te kijken naar het strategische, tactische en operationele niveau in een programma als de Regio Deal, kunnen we op de verschillende niveaus lessen trekken uit de monitoring. Wanneer in het uitvoeren van een programma het zicht op de strategische kapstok van dat programma wat verloren gaat, resulteert dat mogelijk in verschillende 'eilanden'. Het risico hiervan is dat de ambities in de praktijk uit elkaar drijven. Het ambitiedocument van het betreffende programma vormt idealiter een strategische kapstok waaraan de uiteindelijke specifieke onderdelen weer op te hangen zijn. Daarmee wordt het juist mogelijk om te rapporteren over hoe die geschetste doelen bijdragen aan de Brede Welvaart.

3. Integrale blik Brede Welvaart

Wanneer er bij de totstandkoming van een ambitiedocument geen rekening wordt gehouden met integraliteit van verschillende aspecten van Brede Welvaart, uit zich dat in de uiteindelijke resultaten. Met andere woorden: een integrale Brede Welvaartsblik is niet vanzelfsprekend aanwezig. Waar gaat het al goed, en waar nog minder goed? Én, hoe organiseer je dat, wanneer projecten met specifieke onderdelen aan de slag zijn, ook nog de reflectie vanuit de brede blik van Brede Welvaart plaatsvindt? De Brede Welvaartscaans nodigen in ieder geval uit tot deze brede blik en geven de aanzet om vanuit een meer integrale benadering naar een specifiek onderdeel te kijken. Door zo te monitoren kan worden voorkomen dat thematiek (onbewust) wordt onderbelicht.

4. Ervaren Brede Welvaart

In het onderzoek voor de Regio Deal wordt de impact op Brede Welvaart geïnterpreteerd vanuit (harde) data, en via de Brede Welvaartscaans krijgen we inzicht in hoe de projecten een effect hebben op de Brede Welvaart in de regio via een (zachte) kwalitatieve kant. De 'eindgebruiker' van de verschillende projecten is daarin echter nog niet aan bod gekomen. Hoe ervaart de MKB'er, de werknemer of de student zijn of haar bijdrage aan de Brede Welvaart in de regio? Wat doen zij om die te versterken? Zo'n perspectief biedt mogelijk extra aanknopingspunten om de inspanningen uit de verschillende projecten beter te laten landen en te implementeren. Het monitoren van ervaren Brede Welvaart is dus een kwalitatieve aanvulling op het impactverhaal.

Tot slot: een monitor is geen statisch geheel. Lerend monitoren betekent dat je tussentijds aanpassingen mag en kunt maken. Naast cijfermatige monitoring, zien we dat impactverhalen veranderingen kunnen ondersteunen en dus echt iets toevoegen bij het monitoren. Die verdieping leidt tot nieuwe lessen. We wensen iedereen het lef toe om dat te doen en van elkaar te leren.